

Maj 2024

Inspel till Regionala utvecklingsnämndens beslut om det regionala huvudmannaskapet för mountainbike

Den 18 april och 24 april genomförde Region Skåne workshops om mountainbike på Fulltofta Naturcentrum. Innehållet var samma vid de två tillfällena. Cirka 40 personer deltog sammanlagt och representerade bland annat:

- Ideella idrottsföreningar
- Friluftsförbundet
- Cykelförbundet
- Stiftelsen Skånska Landskap
- Länsstyrelsen i Skåne Län
- Kommuner
- Visit Skåne
- Företag
- Privatpersoner

Mötena inleddes med ett kunskapspass där vi delade kunskap och erfarenheter om mountainbikecykling. Det går bra att ta del av kunskapspasset genom en film som är tillgänglig på <https://utveckling.skane.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/natur-och-rekreation/mountainbike/>

Resterande del av mötena bestod av gruppdiskussioner med syfte att ge inspel till Regionala utvecklingsnämndens beslut om det regionala huvudmannaskapet för mountainbike. Följande frågeställningar diskuterades:

1. Målbild för skånsk MTB-utveckling
 - a. Vilka är de viktigaste målgrupperna?
 - b. Vilken typ av MTB-leder vill vi erbjuda?
 - c. Var ska MTB-lederna finnas?
 - d. Vilken service vill vi ge cyklisterna?
2. Våra olika roller och ansvar
 - a. Hur vill vi organisera oss för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av stigcykling i Skåne?

Nedan följer en summering av anteckningar från gruppdiskussionerna. Region Skåne välkomnar ytterligare inspel och synpunkter. Dessa mejlas till projektledare Nellie Larsson senast den 31 maj 2024. Mejladress är nellie.A.larsson@skane.se

1. Målbilder för skånsk MTB-utveckling

I Skåne samverkar det offentliga, privata och ideella för att utveckla skånsk mountainbike med syfte att främja god hälsa hos invånarna. Samverkan är en förutsättning för att nå följande gemensamma målbilder:

a. Vilka är de viktigaste målgrupperna?

Förslag på målbild svar baserat på gruppernas inspel

Vi i Skåne vill erbjuda stigcykling för alla invånare, men med främsta fokus på barn och ungdomar. Vi vill locka de ovana cyklisterna och utmana de vana cyklisterna.

Exempel på svar från gruppdiskussioner

Folkhälsan för den lokala befolkningen.

Vi vill skapa en folkrörelse riktad mot ungdomar och då lockar cykelområden troligtvis barn och ungdomar mer.

De som idag inte cyklar ute i dag ute i naturen, få ut fler i naturen. Alla generationer är viktiga.

Även de som redan cyklar, även de ska få sina utmaningar.

Stigbyggarna i gruppen bygger för sin egen skull, nära för sin egen kvällsträning. Men gläds när andra använder det.

b. Vilken typ av MTB-leder vill vi erbjuda?

Förslag på målbild baserat på gruppernas inspel

Vi vill skapa en mix av leder som varierar i svårighet. Vårt lednät ska innehålla såväl naturstig som anlagda leder. Vi vill uppmuntra till spontan cykellek och inspirera till utflykter, upptäckarglädje och umgänge.

Exempel på svar från gruppdiskussioner

Om ett antal år ska vi vara lika stolta över cykellederna som vi är över Skåneleden.

Valmöjlighet att kunna välja lättare och svårare spår på samma led. Eller att ha flera leder bredvid varandra men olika svårighetsnivåer.

Vi ska ha märkta leder för både barn och vuxna. Spillepengen är ett bra exempel. Styrkan är här att det finns på olika svårighetsgrader.

Våra leder ska bjuda på flow, tekniska utmaningar och kidsen ska kunna hoppa och leka.

Kompisleder

E-MTB-vänliga leder, så att även de känner sig inkluderande och välkomna.

Utveckla fler nivåer på lederna, många i dagsläget är lite för svåra. Progressiva leder som passar både nybörjare mer avancerade cyklister.

c. Var ska MTB-lederna finnas?

Förslag på målbild baserat på gruppernas inspel

Våra mountainbikeleder ska finnas i tätorterna, nära skåningarna. Men våra leder ska också bjuda på det vilda och äkta på landsbygden. Vi vill knyta samman ledområden med grusvägleder för att öka utbud och tillgänglighet.

Exempel på svar från gruppdiskussioner

Skapa en led centralt för att fler ska upptäcka och bli intresserade, sedan ska man locka vidare till andra områden som ligger längre iväg.

Vi kan tänka i flera "zoner", det riktigt tätortsnära – cykla en bit till nästa område – inspireras vidare till områden längre bort.

Aktivitetsområden nära städer. Finns bra exempel både i Värnamo och Sölvesborg.

Kommuner behöver fylla på med barnvänliga/nybörjarbanor, nära bebyggelse så att man inte behöver vara bilberoende. Kan vara enkla banor för vanliga cyklar så att "alla" kan delta. Barn behöver genvägar vid byggda banor.

Slingor i staden, använda t ex trappor, lastbryggor. Likt skate. Som parkour för cyklar. I ruderatmark och perifera områden.

Att bemästra skogen/lek i naturen är bättre än uppbyggda banor.

Etablera leder där det finns en långsiktighet. Markägare är viktiga ha att med sig under lång period.

d. Vilken service vill vi ge cyklisterna?

Förslag på målbild baserat på gruppernas inspel

Det ska vara enkelt att vara mountainbikecyklist i Skåne. Det kräver väl anlagda och markerade leder, digital och fysisk information, cykelvänlig kollektivtrafik samt god lokal service.

När våra leder och vår organisation är redo, ska vi koppla på näringslivet för ytterligare utveckling av service och utbud för mountainbikecyklisten.

Exempel på svar från gruppdiskussioner

Olika lager av service tillika olika kostnadsnivåer. Grundnivån är skattefinansierad dvs gratis för utövaren.

Cykeltvätt + upphängning. Året runt. Viktigt för de som bor i lägenhet.

Riktigt välmarkerade leder, för att majoriteten håller sig till lederna.

Ta med cykeln på tåget. Ett stort hinder är osäkerheten om man får plats.

Lägstånivån: se hur det ser ut i vandringsområden, t ex med tillfällig toalettvagn.

Se inspiration från skidanläggningar och de faciliteter som finns där. Skrylle är också en förebild.

Hubbar, men teknikbanor, bänkar och bord, "after-bike"-känsla. Vattenposter, grill, hänga cykel.

Efterhand som MTB lederna blir etablerade kopplas turism och lokala företag på.

2. Våra olika roller och ansvar

Med en gemensam bild av hur vi bäst jobbar tillsammans ökar våra möjligheter att nå våra målbilder. Region Skåne vill skapa tydlighet gällande våra olika roller och ansvarsområden och förankra utformningen av det regionala huvudmannskapet. Grupperna svarade på frågan:

Hur vill vi organisera oss för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av stigcykling i Skåne?

Nedan har vi klustrat gruppernas svar på frågan efter följande teman:

- Organisation och finansiering
- Kvalitetssäkring
- Ideella krafter och privata företag
- Kommunikation

Förslag på organisations- och finansieringsform utarbetas efter 31 maj 2024, eftersom Region Skåne först vill förankra ovan föreslagna målbilder.

a. Organisation och finansiering

Gruppen förordar Skåneleden-systemet. Enkelt och tydligt, alla vet och känner igen det. Ger bättre kartmaterial och tydlighet att "här får man verkligen vara.

Regionen ska ta huvudansvaret för all stigcykling. Gruppen gillar Skåneleds-modellen men kan behöva en twist.

Skåneledsmodellen men flexibla lösningar på ledansvarig och skötselansvarig, anpassas utifrån förutsättningarna. De ideella krafterna är jätteviktiga samtidigt som kommun eller liknande för långsiktig kontinuitet behövs. Svårt för kommuner att ta fler kostnader.

Någon mix mellan de två modellerna. Inte lika uppstyrt som med Skåneleden eftersom processerna tar för lång tid.

En huvudman kan bjuda in till olika utbildningar. En huvudman kan också hålla sig uppdaterad om utveckling och kunskap som man förmedla ner i leden.

En stor skillnad är att MTB lederna ligger som små hubbar i Skåne och inte som Skåneleden där kommunerna hänger ihop genom led. Då kanske det är lättare att kommunerna sköter lederna precis som man gör med lokala vandringsleder men att man har stöd uppförifrån. Tex frågor som gäller markägarsamtal.

Regionen ses som en bra samordnade part.

Långsiktig stabilitet och skyhögt engagemang.

Vi pratade om risken att "döda" engagemanget om entusiasterna kommer för långt från "beslutsfattarna"...

Det behövs en MTB-specialist på regional/samordnande nivå, för att veta vad man pratar om, har kunskap kring hur man t ex bygger led.

Om man centraliserar alltför mycket då förlorar man mångfalden.

Kostnaderna behöver fördelas mellan region/kommun.

Länsstyrelsens roll: har ett ansvar i deras områden, behov av samverkan.

Större markägare är oroliga för att jakten blir störd.

Har inkommit krav på arrende för att få cykla.

Diplomatiska vägen är ett måste.

En fördel om det är en neutral part från offentligheten som har mandat att agera.

b. Kvalitetssäkring

Kvalitetsstandard behöver finnas, för att det ska vara en jämn kvalitet som inte blir personberoende. Något att hålla i handen när man bygger. Likt hur det ser ut som Skåneleden. Den kan sedan med fördel bli av nationell karaktär, ett nationellt ramverk.

Skyltningen ska vara tydlig och nivån på rätt nivå.

Viktigt att en gemensam standard följs.

Det ska finnas en tydlig gradering. Gärna nationell.

Att utgå från samma gradering men man har sina egna symboler.

Det kan vara olika regler i olika områden.

Krävs fortbildning för stigbyggare, för att bygga hållbara banor.

Fler sakkunniga man kan vända sig till. Tex koordinatörerna som är på stiftelsen.

Viktigt att ledhuvudman tillhandahåller en person/vaktmästare som konkret kan vara behjälplig.

c. Ideella krafter och privata företag

Direktkontakt mellan region och ledägare/byggare.

Det får inte vara sårbart pga entusiaster.

Viktigt att det finns en morot för cykelentusiasterna, en anledning för de att vara med i ramverket.

Det är en utmaning att få befintliga leder att gå från lokala standards. Krävs en morot.

En kombination av det ideella och kommersiella.

Om vi låter de privata aktörer agera och ta större ansvar, vad händer då? Tex sponsrade vindskydd, likt det finns sponsrade fotbollsplaner.

Företagsutveckling är viktigt kring lederna.

Det offentliga ska vara kompletterande till det kommersiella, med syfte att få ut fler, sedan kan det leda vidare till att man vill köpa en kommersiell och paketerad produkt.

Ska vi ta betalt för att cykla på lederna? Likt man gör i fjällen och på Isaberg? Frivillig avgift? Det kommer att vara mix, det är en realitet. Därmed är det en utmaning att koordinera, då det finns så många aktörer. Jämfört med att det ibland erbjuds gratiskonserter på torget medan en betalkonsert på Malmö Live.

d. Kommunikation

Någon typ av paraplyorganisation som kan hålla ihop kommunikation, träffar som idag.

App för information om leder och där man kan rapportera in fel.

Digital plattform där allt är samlat med information tex buss.

Viktigt med tydlig information, kring var lederna finns. Kartor, endast digitala, måste finnas samlat på ett ställe. GPX-filer ska finnas.

Regionen ska hänvisa till respektive led, och peka direkt till cykelledernas karta. Text inte till SSL:s huvudsida.